

THE EXPLORER ВЕЧЕ ЗА 1,95 ЛЕВА

1,95 лв.

www.theexplorer.bg

БЪЛГАРИЯ

БРОЙ 1. ГОДИНА VI. 2013

the explorer

ДЖОУЗЕФ КИТИНГЪР

„Ако хората се откажат от предизвикателствата, човешката раса ще изчезне“

ГАЛАПАГОС

РИТУАЛИ НА
УХАЖВАНЕТО

вр. ЕЛБРУС

Първи български
следи

// MOSAIC

КУБА

Упражнение по кубинско безгрижие

// GUIDE EXPLORER

ИНДИЯ

Много светове под едно покривало

// CULT EXPLORER

Това е откъс от списанието.

Цялото списание може да намерите в Библио.бг

www.biblio.bg

Джо Китингър и Феликс Баумгартнер

Двама МЪЖЕ, две мисии, една мечта...

ФЕЛИКС БАУМГАРТНЕР СТАНА ПЪРВИЯТ ЧОВЕК В ИСТОРИЯТА, КОЙТО СКОЧИ ОТ СТРАТОСФЕРАТА. ТОЙ ОБАЧЕ НЕ УСПЯ ДА ПОДОБРИ РЕКОРДА ЗА НАЙ-ДЪЛГО СВОБОДНО ПАДАНЕ, КОЙТО ПРИНАДЛЕЖИ НА ДЖО КИТИНГЪР. СВОБОДНОТО ПАДАНЕ НА ФЕЛИКС ПРОДЪЛЖИ ОКОЛО 4 МИНУТИ И 19 СЕКУНДИ. СЪБИТИЕТО БЕ ОПРЕДЕЛЕНО КАТО „ПРИКЛЮЧЕНИЕТО НА ДЕСЕТИЛЕТИЕТО“.

ТЕКСТ: ЕЛЕОНОРА ГАДЖЕВА
СНИМКИ: RED BULL STRATOS

www.redbullstratos.com

ДЖОУЗЕФ КИТИНГЪР

Роден през 1928 г. Джоузеф Уилям Китингър – Джуниър, прави първия си полет в покрайнините на родния си град Орландо едва на двегодишна възраст. След като завършва Университета на Флорида, Джо служи като пилот на изстребител към Военновъздушните сили на САЩ в Германия. Пилотира експериментални реактивни изстребителни и участва в медицински изследвания в ракетен център на Военновъздушните сили в Ню Мексико. През 1957 г. Джо пилотира балон на височина 30 070 метра. Оцелява след фатална повреда на оборудването на въздушен балон през 1959 г. Джо написа нова глава в историята на астронавтиката с участието си в мисията „Excelsior III“ през 1960 г. Резултатите от мисията помагат да се направят подобрения за повишаване на безопасността на пилотите.

Едва ли можем да си представим какви мисли вълнуват човек, поставен в условия, надхвърлящи възможностите на организма ни изобщо. Затова няколко месеца след скока на австриец Феликс Баумгартнер ви предлагаме да прочетете интервюто с неговия ментор и човека, първи преодолел границата на човешките възможности – полковник Джо Китингър. За страховете и трудностите, за удовлетворението и новите предизвикателства – специално за списание „The Explorer“.

EXP: *Двама мъже, две мисии, една мечта... Преживяхте ли отново мечтата си, години след вашия скок?*

Д. К.: Разбира се. Бях с Феликс през цялото време – на земята, във въздуха, по време на скока, и след това на площадката. Това, което изпитвах през цялото време, не може да се пресъздаде с думи.

EXP: *По какъв начин вашият опит беше полезен за мисията?*

Д. К.: Като част от екипа аз бях единственият човек, който някога е бил в условията, с които Феликс предстоеше да се сблъска. През всички четири години, докато подготвахме скока, благодарение на моя опит разработихме много прецизни списъци с изисквания, оперативни процедури и различни варианти за спешни случаи. Работихме като един голям екип и резултатът беше един добре подготвен полет и скок.

EXP: *Какъв беше вашият режим по време на обучението за полета през 1960 година?*

Д. К.: Обучението ми беше много близко до това на Феликс. Ежедневни упражнения, кардио натренировки и игра на тенис. Интересен факт е, че дори теглото ми тогава беше

почти същото като на Феликс сега – тежах само 500 грама по-малко от него. Сега по време на подготовката освен всички физически натренировки и часове работа в симулатора, Феликс прекара и много време, за да усвои управлението на капсулата. Той трябваше да се подготви да я управлява сам, ако загубеше връзка със Земята. Това бяха едни много дълги и много натренировки четири години.

EXP: *Разкажете повече за разликите в костюма, какви подобрения използвахте сега?*

Д. К.: Като цяло скафандарът на Феликс е направен така, че да му позволи по-свободни движения, по-голяма гъвкавост и възможност на тялото да се чувства максимално комфортно. Движението на ръцете и краката е свободно, а налягането вътре е значително намалено. Раз-

работката на костюма, с който скоочи Феликс, може да послужи в бъдеще за нуждите на астронавтите, което е важна стъпка в нашия проект.

EXP: *Колко хора участваха в проекта Red Bull Stratos?*

Д. К.: В екипа бяха включени около 150 души, плюс екипажа на площадката по време на изпълнение на мисията.

Тайните на ВСЕЛЕНАТА

Космосът – по-близо от всякога

БЕЗСПОРНИ СА ПОСТИЖЕНИЯТА НА НАУКАТА ДО ТОЗИ МОМЕНТ, НО ИМА ОЩЕ ТОЛКОВА МНОГО НЕЩА, КОИТО НЕ ЗНАЕМ. КОСМОСЪТ Е НАРИЧАН „ПОСЛЕДНАТА ГРАНИЦА“. ТОВА, КОЕТО НИ СПИРА ДА ГО ОПОЗНАЕМ, СА МАЩАБИТЕ МУ. ВСЕЛЕНАТА Е ТОЛКОВА ГОЛЯМА, ЧЕ ЕДВА ЛИ БИХМЕ МОГЛИ РЕАЛНО ДА Я ОПОЗНАЕМ НАПЪЛНО. МАЛКО ПО МАЛКО СМЕ УСПЕЛИ ДА ОТКРИЕМ ЧАСТИЦИ ОТ НЕОБЯТНОСТТА С ПОМОЩТА НА РАЗЛИЧНИ ТЕХНОЛОГИИ КАТО ТЕЛЕСКОПА НАПРИМЕР. ТЕЗИ ОПТИЧНИ ЧУДЕСА СА ФОКУСИРАНИ ВЪРХУ ДЪЛБОКИЯ КОСМОС И НИ ПОМАГАТ ДА ИЗСЛЕДВАМЕ ПРОСТРАНСТВО-ВРЕМЕТО.

Текст и снимки: National Geographic

БЕЗКРАЙНОСТТА И СЛЪНЧЕВАТА СИСТЕМА

Неотдавна космолозите мислеха, че системата ни започва със Слънцето и завършва с Плутон на 4.8 млрд. км разстояние, а след него няма нищо. През 90-те години на XX век обаче астрономите правят ново откритие. След Плутон има напълно непознат район от Слънчевата система, който наричат Пояса на Куйпер. Той представлява съвкупност от огромни ледени и скални обекти. Благодарение на това откритие учените разбират, че всъщност Слънчевата система е поне два пъти по-голяма, отколкото са предполагали първоначално. Земята е на около 150 млн. км от Слънцето, а Поясът на Куйпер е на 4.8 млрд. км от нашата звезда и достига до около 8 млрд. км разстояние от нея.

Далеч от Пояса на Куйпер, на разстояние стотици пъти по-голямо от това между Земята и Слънцето, се намира Облакът на Оорт – огромна съвкупност от трилиони ледени тела – кометите, които са остатъци от ранните дни на Слънчевата ни система. Облакът на Оорт е на невъобразимо разстояние от нас. Вътрешният му ръб е на над 149 млрд. км от Слънцето, 30 пъти по-далеч от Пояса на Куйпер. Облакът на Оорт формира сфера около Слънчевата система и е съставен от ледени късове, наречени комети. Но той е толкова далеч, а обектите – толкова малки и тъмни, че всъщност никога не сме ги виждали. Тогава откъде знаем, че са там? От време на време комети навлизат във вътрешната Слънчева система с такава орбита, че учените изчисляват произхода им много отвъд Пояса на Куйпер. Трилиони комети образуват Обла-

„КОГАТО ГОВОРИМ ЗА КОСМОЛОГИЯ, ГОВОРИМ ЗА НЕЩА, КОИТО СА ОТВЪД ВЪЗМОЖНОСТИТЕ НИ ЗА РАЗБИРАНЕ.“

ПРЕДИШНА СТРАНИЦА: Размерът на Слънчевата ни система е много голям, но тя е миниатюрна в сравнение с Галактиката или Вселената.
ДЯСНО: Вулканична дейност на новоформирана планета.
ЛЯВО ДОЛУ: Радиотелескопи.

ка на Оорт. Те понякога си въздействат гравитационно и някоя от тях бива отклонена към вътрешната Слънчева система. Когато това се случи, леденият обект прелита през небето с удивително шоу от космически фойерверки, точно както кометата Боб направи през 1997 година. Тези комети може да са причината нашата планета да има водни океани.

КАК ВОДАТА СЕ Е ОЗОВАЛА НА ЗЕМЯТА?

Кое в Космоса може да ни даде вода? Астрономите знаят, че кометите съдържат много вода. В техния случай – под формата на лед. Ако пресметнем колко комети са ударили Земята при нейното формиране, и колко вода е имало в тях, получаваме същото количество вода, което земните океани съдържат. Преди милиарди години, когато Земята все още се е формирала, е била удряна от комети, които са оставяли водата си тук. Една комета може да съдържа над 100 млн. тона вода. Като се има предвид, че такива комети са се удряли в зем-

ната повърхност в продължение на милиони или милиарди години, не е толкова трудно да си представим, че океаните може би са създадени от комети. Интересно е да се отбележи, че химичен анализ на комети, преминали покрай Земята, показва, че водата в тях съдържа същия химичен състав като водата в нашите водни басейни.

По-голямата част от земните океани не е изследвана. Това е така, защото океаните са толкова враждебни към нас, колкото и дълбокият Космос. Дишаме въздух, обичаме сушата и слънцето. Не сме създадени да живеем в свят на вечна тъмнина, смразяващ студ и налягане, което може да ни убие. Според някои изчисления само 5% от океаните са изследвани. 71% от земната повърхност е покрита от водна маса, което значи, че не познаваме собствената си планета, а все пак я наричаме наш дом.

ТЪМНАТА МАТЕРИЯ

През 1929 г. Едуин Хъбъл открива, че галактиките сякаш се разбягват

„НЕ СМЕ СЪЗДАДЕНИ ДА ЖИВЕЕМ В СВЯТ НА ВЕЧНА ТЪМНИНА, СМРАЗЯВАЩ СТУД И НАЛЯГАНЕ, КОЕТО МОЖЕ ДА НИ УБИЕ.“

НЕ СПИРАЙ ДА
ОТКРИВАШ С

cult
explorer

ИНДИЯ

Много светове
под едно
покривало

ИНДИЯ НЕ ПРОМЕНЯ ХОРАТА, А САМО ПРЕДСТАВАТА ЗА ОЧАКВАНЕ. БЛИЗО ТРИ МЕСЕЦА СЛЕД ВРЪЩАНЕТО МИ ОТ СТРАНАТА С ЦВЯТ НА ШАФРАН И СПОМЕНИ, И АРОМАТ НА САНДАЛ И БЕЗВРЕМИЕ СЪМ ПОЧТИ СИГУРНА, ЧЕ Е ТАКА. ТЯ ТИ ПОКАЗВА КОЙ СИ, КАКВИ СА ОЧАКВАНИЯТА ТИ И ЗАЩО СИ ТУК. ДОКАТО СИ В ИНДИЯ, НЕ СЪНУВАШ, ЗАЩОТО КОГАТО СИ ТРЪГНЕШ ОТ ТАЗИ СТРАНА, ВСЕКИ СЪН ТИ НАПОМНЯ ЗА НЕЯ.

ТЕКСТ: ЕЛЕОНОРА ГАДЖЕВА
СНИМКИ: ЕМИЛ БОНЕВ

УЛИЦАТА. ВРАТА, НА КОЯТО ДА НЕ ПОЧУКАШ

Улицата в Индия не е просто възможност да преминеш на отсрещния тротоар или да стигнеш до някъде. Улицата е място за хранене, пазар, офис, масажно студио, бръснарница, храм, легло... Улицата е там, където живееш пред очите на другите. Животът в цялата му шареност и необяснимост, там, където всичко забранено за другоземеца, е ежедневие за местните. Място, където всеки квадрат земя е дом за някого, дом, който не напуска до смъртта си.

„Не купувай храна от улични търговци, нито вода, нито напитки, защото не си подготвена за последствията. Не давай пари на легионите от деца, протягащи ръка за милостиня, защото така поддържаш този начин на живот. Не проявявай интерес към стоките

на уличните търговци, защото само за миг ще се окажеш заобиколена от хиляди, предлагащи невъобразими предмети или услуги.“

В центъра на Джайпур съм и докато прескачам локвите, оставени от летния дъжд, следвам Махеш, балансирам сред килим от стоки и се опитвам да спазвам напътствията му. Пореден ден от посещението ми в Индия и това, което вече разбирах, е, че с нищо не мога да променя живота на тези хора, колкото и несправедлив да ми се струва. Не мога да осигуря прехрана за просяците, нито да изкупя цялата стока на уличните търговци, няма как да излекувам сакатите или да приютя бездомните. Нормалното за хората тук е необяснимо за мен или за стереотипите, в които животът ми се помещава, и опитите да се почувствам виновна или да го разбера бяха все така неуспешни.

РАЗСТОЯНИЕТО ОТ СОФИЯ ДО ДЕЛХИ Е 5024 КИЛОМЕТРА, НО РАЗЛИКАТА В НАЧИНА НА ЖИВОТ, ФИЛОСОФИЯТА И ПРЕДСТАВИТЕ СА КАТО МЕЖДУ ДВЕ ОТДЕЛНИ ВСЕЛЕНИ.

guide
explorer

Упражнение по кубинско безгрижие

УСЕЩАНЕ ЗА КУБА III

ТЕКСТ И СНИМКИ: ЛЮДМИЛ АТАНАСОВ

ПРЕДИ ДА СЕ ОТПРАВИМ НА ИЗТОК КЪМ ГРАДОВЕТЕ СИЕНФУЕГОС И ТРИНИДАД, ПОЕМАМЕ В ОБРАТНА ПОСОКА – КЪМ НАЙ-ЗАПАДНАТА КУБИНСКА ПРОВИНЦИЯ, ПИНАР ДЕЛ РИО. ТАМ СЕ ОТГЛЕЖДА НАЙ-ДОБРИЯТ ТЮТЮН В КУБА, АКО НЕ И В СВЕТА, И СЕ НАМИРА ДОЛИНАТА ВИНЯЛЕС С НЕЙНИТЕ СТРАННИ ХЪЛМОВЕ, ОБЯВЕНА ОТ ЮНЕСКО ЗА ПАМЕТНИК НА СВЕТОВНОТО ПРИРОДНО НАСЛЕДСТВО.

Натоварваме се сутринта на вана и потегляме западно от Хавана по аутопистата. Навън е изключително топло и всички стопаджии (а те са много) са се съсредоточили по сенчестите места. От време на време се разминаваме с джипове на Chinese Automotive Corp., силно приличащи на УАЗ-ки, които от своя страна са взимствали от първите „Тойота Лендкрузер“. Да живеят авторските права!

Първата ни спирка е Orquideario de Soroa – една от най-големите градини с орхидеи в света, или поне според кубинците. В градината ни разказват, че един от последните урагани е отнесъл значителна част от флората. За щастие растенията, за които са смятали, че ще са нужни години да се възстановят, само няколко месеца след природното бедствие вече са показали изключително подобрение. След орхидеите се насочваме към близкия водопад, но по пътя минаваме покрай едно заведение, което готвят за сватба – бели покривки, столове, облечени в бял плат, диджей, пълни маси, а пред ресторанта – сватбарската кола – стар, но прясно боядисан в жълто-зелено Шевролет.

Отбиваме се от магистралата и поемаме по криволичещ планински път, който след един час ни отвежда над долината Винялес с едноименното селце и уникалните карстови хълмове моготе, в превод: купа сено. На това чудесно място посещаваме Индианската пещера, която предлага разходка с лодка, и след това идва ред на едно от най-безумните произведения на изкуството, които сме виждали. На оголена от растителността стена на

НА СТР. 60-61: РАЗНООБРАЗНИ ПО МАРКА И ФОРМИ СТАРИ АВТОМОБИЛИ СЕ СТРЕЛКАТ ОКОЛО НАС, ТЕЛЕПОРТИРАЛИ СЕ ОТ ОТДАВНА ОТМИНАЛИ ВРЕМЕНА.

ЛЯВА: КРАЙБРЕЖНИЯТ МАЛЕКОН ЗАЕДНО С ДРАМАТИЧНИЯ ЗАЛЕЗ ПОЗИРАТ В ПЪЛНИЯ СИ БЛЯСЪК, СЯКАШ ЧАКАТ ДА ПОЛУЧАТ НЯКОЕ ДРУГО ПЕСО ПОДОБНО НА СВОИТЕ КОЛОРИТНИ СЪГРАЖДАНИ ПО МАЛКИТЕ УЛИЧКИ И ПЛОЩАДИ.

ДОЛУ: СНИМКА ЗА СПОМЕН С ЕДИН ОТ НАЙ-ЗАПОМНЯЩИТЕ СЕ ОБРАЗИ, КОИТО СРЕЩНАХМЕ ПО ХАВАНСКИТЕ УЛИЧКИ

едно от всичките моготета е нарисувана кратка интерпретация на Дарвиновата еволюция – от плазмодий до човек, като единственото свързващо звено се явяват динозаврите!

Потегляме към един хотел, разположен сравнително високо, от който се разкрива прекрасна гледка към долината. Там се разполагаме на шезлонгите около басейна и се наслаждаваме

на едно от най-невероятните и успокояващи места, които съм посещавал. Следва втора кубинска нирвана. Сбогуваме се с моготета с надеждата да се видим отново някой ден.

ПОСЛЕДЕН ДЕН В ХАВАНА

Насочваме се към пазара на Plaza de Armes за нова порция подаръци и ▶

ТЕКСТ И СНИМКИ:
СОЛЕДАД МОРА

Галапагос Ритуали на ухажването

„ФАКТЪТ, ЧЕ ВИЕ СТЕ ТУК, Е ЕДНО ЧУДО”, СЕ ИЗПИСВА НА ЕКРАНА. НЯМА ЗВУК, САМО ИЗОБРАЖЕНИЯ И ПИСМЕНИ ПОСЛАНИЯ. НАМИРАМЕ СЕ НА ЛЕТИЩЕТО НА ОСТРОВ БАЛТРА, КОЕТО Е С РАЗМЕРИТЕ НА АВТОГАРА, И ОЧАКВАМЕ ПОЯВАТА НА НАШИЯ БАГАЖ. НАБЛИЗО СИ ДАВАТ СРЕЩА ДВЕ МОРСКИ ТЕЧЕНИЯ: СТУДЕНОТО ХУМБОЛД И ЕЛ НИНЬО, КОЕТО НОСИ ТОПЛАТА ВЪЛНА. ИМЕННО ТОЗИ СЪЛЪСЪК НА ПРОТИВОПОЛОЖНОСТИ Е ПРИЧИНАТА АРХИПЕЛАГЪТ ДА Е БИЛ НЕДОСТЪПЕН ЗА КОРАБИ В ПРОДЪЛЖЕНИЕ НА ДЕСЕТИЛЕТИЯ.

Морските летописи разказват как островите са били съзрчавани само отдалеч и как, подобно на свенливи дами, периодично са изчезвали от полезрението на моряците. От тази дълго оцеляла мистика произлиза прякорът на Галапагос – Чаровните острови.

Потегляме. Първата спирка е Санта Крус, централният остров, който ни посреща с плашещо развита урбанизация. Населението му вече наброява 19 000 души, 40% от постройките са хотели – всевъзможни по размер и архитектурни решения, има четири дискотеки, множество ресторанти,

около 100 таксите, търсеци брод по калдъръмените улици, изпълнени с шумни туристи. Човек остава с впечатлението, че тук спокойствието вече е непознат феномен.

Сутрин е и близо до пристанището група рибари предлагат своя дневен улов в компанията на няколко пеликана, птици и морски вълци. По-късно мястото им ще заеме възрастна госпожа, продаваща огромни сладкиши домашно производство. А аз се питам колко ли животински вида са били заличени на Санта Крус, колко ли при-

ОСТРОВ СЕЙМУР Е ЦАРСТВОТО НА ТАКА НАРЕЧЕНИТЕ ЛОС ПИКЕРОС, ПТИЦИ ОСОБЕНО ГОРДИ СЪС СВОИТЕ СИНИ ШЛЯПАЦИ ХОДИЛА.

рода е изсечена, потъпкана, унищожена, за да се развие туристическият бизнес и хора от цял свят да откриват познатите удобства на всяка крачка.

За щастие не така стоят нещата на останалите острови от архипелага, общо 26 на брой. На тях все още властват биологичното разнообразие и магията, които са вдъхновили Чарлз Дарвин да напише прословутата си Теория на еволюцията, започната през 1835 г. именно на Галапагос.

Отвъд пейзажа в стил пощенска картичка – бял пясък, прозрачна вода, най-впечатляващото тук е способността на животинските индивиди да прекарват почти цялото си време в ухажване и репродукция. Цялата им организационна система е подчинена на това: да се възпроизведат и да оцеляват. И всеки вид е разработил собствена стратегия. На остров Исабела например малките морски игуани разполагат с нещо като „детска градина“ между скалите, отдалечени от брега, където освен да играят, намират

естествена защита и уют. Майките са наблизо, раждат и пазят, докато бащите търсят храна за семейството. Остров Сеймур пък е царството на така наречените лос пикерос, особено горди със своите сини шляпаци ходи-

ла. Кокетирането между тях напомня отколешното надпяване по селските мегдани: мъжкият и женската застават очи в очи на крачка разстояние, важно разперват крилата си, демонстрирайки личната си красота, и с извита

Голямата СТРАЖА

Няколко дни в ПИРИН

ТЕКСТ И СНИМКИ: ЛЮДМИЛА СТАМЕНОВА

ЕДНА ВЕЧЕР СЕ КАЧИХМЕ НА КРАЛЕВ ДВОР ЗА ЗАЛЕЗА. БЕШЕ ВЪЛШЕБНО, ЕДИН ОТ ОНЕЗИ МИГОВЕ, КОИТО ОСТАВАТ ЗА ЦЯЛ ЖИВОТ И НЕИЗБЕЖНО ЧОВЕК СРАВНЯВА ВСЕКИ СЛЕДВАЩ С ТЯХ. ВСЯКО ИЗЖИВЯВАНЕ В СНЕЖНАТА ПУСТОШ НА ЗИМНИЯ ПИРИН Е МАГИЧЕСКО, СТИГА ЧОВЕК ДА НАПРАВИ КРАЧКАТА ОТВЪД УЮТА НА ТОПЛАТА ХИЖА.

За нас тази крачка беше много повече, беше нужното, за да кристализира образът на една мечта и стимулт да я реализираме по-късно – да открием самите ние магазин за екипировка и да споделим вдъхновението си с всички безнадеждно влюбени в планината.

Преди обаче да се насладим на залеза в Белеметския циркус, осъзнавайки, че сме само пращинки в могъщите недра на Пирин, бяхме извървели много. Бяхме се срещнали с планината в добро и лошо, бяхме я обичали и ненавиждали, а тя ни беше дала възможността да извървим стъпка по стъпка пътеката към леденото съвършенство на единствен залез.

Една от тези малки стъпки направи-

хме в края на февруари 2012 година, когато качихме Голямата Стража. Не е кой знае какво, ще кажат някои, не е осемхилядник, нито алпийска игла, но за нас Стражата беше и ще остане едно прекрасно пиринско предизвикателство, още една частица от магията на планината, която ще носим винаги с

нас. Да се качиш на Стражата не е нещо ново и нечуван героизъм, но за нас и мечтите ни беше важна крачка.

Рано призори София още спеше, а четирима товарехме пикели и снегорходки в багажника на малката колица. Прогнозата за времето не беше много

обещаваща – силен вятър същия ден и снеговалеж следобед на следващия. Оставихме колата на х. „Гоце Делчев“ и с лифта се качихме до „Безбог“. Още там усетихме силните пориви на вятъра, но все пак тръгнахме към Дисилишкия циркус, от другата страна на вр. Безбог. Когато превалихме реброто на върха, вятърът ни посрещна с още по-голяма мощ, момчетата се държаха прави, но мен успя да събори няколко пъти, въпреки огромната и тежка раница. Билата се пенеха, върховете пушеха като комини, от Стражите изригваше снежен вулкан, сякаш всичият сняг от високото мигрираше на завет в циркусите и горите.

Вятърът утихна чак когато се спуснахме към Дисилишкия циркус и тръгнахме да търсим място за бивака. Открихме го до брега на езерото, което почти не си личеше под дебелия снежна покривка. Предстоеше първото ми истинско зимно спане в палатка и обяснимо се вълнувах – как ще ми понесе, дали ще ми е студено, няма ли да ми замръзнат обувките... Такива прозаични неща ми се въртяха в главата, докато окопавахме мястото за лагера. Между-времено облаците паднаха по-ниско, а вятърът все така не стихваше. Чак в късния следобед се проясни и утихна достатъчно, за да ни даде възможност да се разходим набързо в района.

Нощта, за мое щастие, мина спокойно и без неприятности, вятърът беше стихнал, а и добрата екипировка си каза думата. Сега ми е малко смешно при спомена за притесненията тогава, последният ни зимен бивак беше на Витоша, качихме се с ясната цел да тестваме екипировката. Да се довериш на неизпробвана поне от приятел марка е предизвикателно само по себе си и не преквам хората, които са скептични към непознатото, но пък винаги трябва да се даде шанс. Поводи за притеснения нямаше, още по пътя се убедихме в качествата на очилата BLOC, както и на добрата изолация на якетата и панталоните на английската марка Gelert в пронизващия вятър. Впоследствие в палатката ни беше още по-комфортно – самонадувното шалте на Gelert ме изолираше от пода, а от чувала на Robens не ми се излизаше. Следващата стъпка ще е да тестваме и тяхна палатка, датската фирма е може би една от най-добрите в световен план. Може да ги видите и вие на живо в магазин GO!outdoor в столицата. Ние се стремим да изпитаме върху себе си това, което предлагаме, не защото се съмняваме в качествата, а напротив – защото сме убедени, че са превъзходни. Така най-малкото винаги можем да дадем добър съвет от първа ръка – както за средния, така и за високия клас екипировка от ранга на Robens и Bestard.

Утрото край Дисилишкото езеро започна със зарево по склоновете на Полежан и Ущиците, денят бързаше да започне с експлозия от цветове, а ние бързахме да изпълним плана, преди да е започнал обещания снеговалеж. От мястото на лагерат, до реброто, по което щяхме да се качваме, стигнахме доста бързо със снегорходките. Оставихме ги заедно с щеките в подножието и тръгнахме смело нагоре с котки и пикели.

Последва изкачване през скали, треви, лед, пак скали, снежно поле, пак скали... крачка след крачка, забиваш пикела и катериш. Лека-полека край нас започнаха да се откриват гледки към главното било на Пирин. Показваха се мраморните гиганти Вихрен и Кутело, сега още по-бели и внушителни. Зад гърбовете ни се беше простряла цяла Рила, а отвъд нея в далечината се очертаваше силуетът на Стара планина с Големия Купен и Ботев. Само месец по-късно щяхме да правим алпийския траверс там, но тогава още не знаехме. В онзи момент пред очите ни все по-близо се изправяше Голямата Стража.

Голямата Стража е най-високият връх от ръб, наричан често погрешно Стражите. Името Стражи се отнася само за двата върха най-северно по ръба – това са Голямата (2810 м) и Малката Стра

КАВКАЗ

ПЪРВИ БЪЛГАРСКИ СЛЕДИ НА ВРЪХ ЕЛБРУС

КОЛКО НАВИСОКО В КАВКАЗ ТРЯБВА ДА СЕ ИЗКАТЕРИШ, ЗА ДА ВИДИШ ЧЕРНО МОРЕ? ОТГОВОРЪТ: НА НАЙ-ВИСОКАТА ТОЧКА – ВРЪХ ЕЛБРУС, ИЗДИГАЩ СЕ НА 5642 МЕТРА НАДМОРСКА ВИСОЧИНА.

ТЕКСТ: ЦВЕТЕЛИНА КОИЛОВА
СНИМКИ: ЛИЧЕН АРХИВ

През септември четирима български достигнаха този най-висок връх в Русия и въпреки че не са могли да видят Черно море оттам, факт е – станаха първите българи, изкачили връх Елбрус от северната му, по-трудна страна. Ето и имената им: Радослав Георгиев и Александ

дър Александров от София, Георги Пенев от Ямбол, Митко Митев от Трявна, като в групата влиза и една жена – Цветана Петкова от София. Техен водач е Вячеслав Скрипко от Москва.

„Кавказ е като море от върхове“, споделя ни Радослав Георгиев, с когото се срещаме, за да ни разкаже по-подробно за българската експедиция. И сред това

планинско „море“ се издига най-високата му „вълна“ – масивът на Елбрус, разделен на две – Източен (5621 м) и Западен (5642 м) връх, като между тях е разположено голямо плато. Според легендите това е мястото, където някога Зевс приковал Прометей. Легенда, разказвана често от местното население.

„Не, нямаше никого прикован. Поне докато ние бяхме там“ – коментира Радослав, за когото връх Елбрус е стара планинска мечта. Не е било лесно той и другите участници да се уверят лично. Преходът им е изморителен и тежък, но изпълнен с емоции и адреналин. Първо стигат с високопроходим транспорт до Базовия лагер на височина 2500 м, на стотина километра навътре в Кавказ, след което правят две аклиматизационни изкачвания, с наклон на катерене приблизително 55°.

Още при първото си климатизиционно изкачване – на 3500 метра, оставят част от багажа си в т.нар. *чохали* – специални

Не се плъзгай по повърхността...

...тръгни на лов за приключения!

the
explorer

Потопи се в тайнствените дълбини на океана или стани част от космическо пътешествие! Екстремни преживявания, смайващи открития и невероятни истории – всичко това в новия Explorer!

С уводна статия от д-р Томаш Елтер, зам. главен редактор на Explorer.
Списание то излиза на всеки два месеца.
www.theexplorer.bg

Библио.бг - платформа за електронни книги и списания

Чети каквото обичаш!

www.biblio.bg

